

Veronika Honkasalo vas

Kirjallinen kysymys ulkomaisen työvoiman hyväksikäytöstä

Eduskunnan puhemiehelle

Ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttötapauksia tulee ilmi jatkuvasti ja eri aloilla. Esimerkiksi ukrainalaisten työntekijöiden hyväksikäyttöä riistopalkkojen ja ylipitkien työaikojen muodossa on tullut ilmi rakennusosalalla ja viimeksi metsänhoitoalalla. Ilmi on tullut mitättömien palkkojen, lisien maksamatta jättämisen ja painostamisen tapauksia. Esimerkiksi suuren suomalaisen metsäyhtiön Tornatorin tilaamia metsänhoitotöitä on tehty laittoman huonoissa oloissa. Perusteettomalla kevytyrittäjästatuksella on teetetty työtä niin, että työnantajan velvoitteista ei ole huolehdittu. Myös rakennusosalalla on ilmennyt tapauksia, joissa ukrainalaisille kevytyrittäjille maksetaan alle puolet asianmukaisesta laskutuksesta.

Kyse on suomalaisessa yhteiskunnassa yleisestä ja yleistyvistä ilmiöstä. Nyt esiin tulleet uudet esimerkit metsänhoitoalalta eivät ole vain yksittäistapauksia, vaan kyse on eri aloille pesiytyneistä epäterveistä käytännöistä, joihin ei nykyisen lainsäädännön ja viranomaisvalvonnan keinoin pystytä riittävässä määrin puuttumaan.

Siinä missä edellinen hallitus toteutti laajan ohjelman ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön kitkemiseksi, uhkaa nykyisen hallituksen työmarkkinapolitiikka lisätä ongelmia. Erityisesti paikallisen sopimisen laajentaminen luottamusmiesjärjestelmän ohi avaa mahdollisuuden palkkojen ja työehtojen heikentämiselle sellaisissa tapauksissa, joissa työntekijöiden neuvotteluasema on heikko.

Kuten hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, paikallisen sopimisen mahdollisuuksien laajenemisen myötä voi tulla vaikeammaksi osoittaa, milloin työehtosopimusta on tosiasiaa rikottu työpaikalla ja milloin kyse on ollut työehtosopimuksen mukaisesta paikallisesta sopimisesta. Edelleen esityksen mukaan toinen mahdollinen riski liittyy siihen, että vaikka paikallisista sopijaosapuolista ja muista menettelytavoista sovitaan työehtosopimuksissa, saatetaan näitä mahdollisuuksia silti käyttää väärin työpaikoilla. On mahdollista, että työelämässä esiintyy sellaisiakin väärinkäyttötilanteita, joissa työnantaja pyrkii vaikuttamaan henkilöstön edustajan valintaan tai henkilöstön mielipiteen muodostamiseen, mikäli työntekijöiden neuvotteluasema suhteessa työnantajaan on heikko.

Siinä missä edellinen hallitus lisäresursoi ja tehosti aluehallintovirastojen työsuojeluvalvontaa ja ulkomaalaisvalvontaa, tavoittelee nykyinen hallitus merkittäviä säästöjä julkisesta hallinnosta. Tämä uhkaa myös ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön kitkemiseen tarvittavan valvonnan resursseja.

Kirjallinen kysymys KK 88/2024 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön kitkemiseksi,

aikooko hallitus huolehtia viranomaisvalvonnan riittävästä resursseista tähän tarkoitukseen ja

miten hallitus arvioi paikallisen sopimisen uudistuksen vaikuttavan ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöön?

Helsingissä 13.3.2024

Veronika Honkasalo vas